

Jämlikhet i välfärdstjänsterna? Nordisk barnomsorg från ett jämförande perspektiv

Marta Szebehely

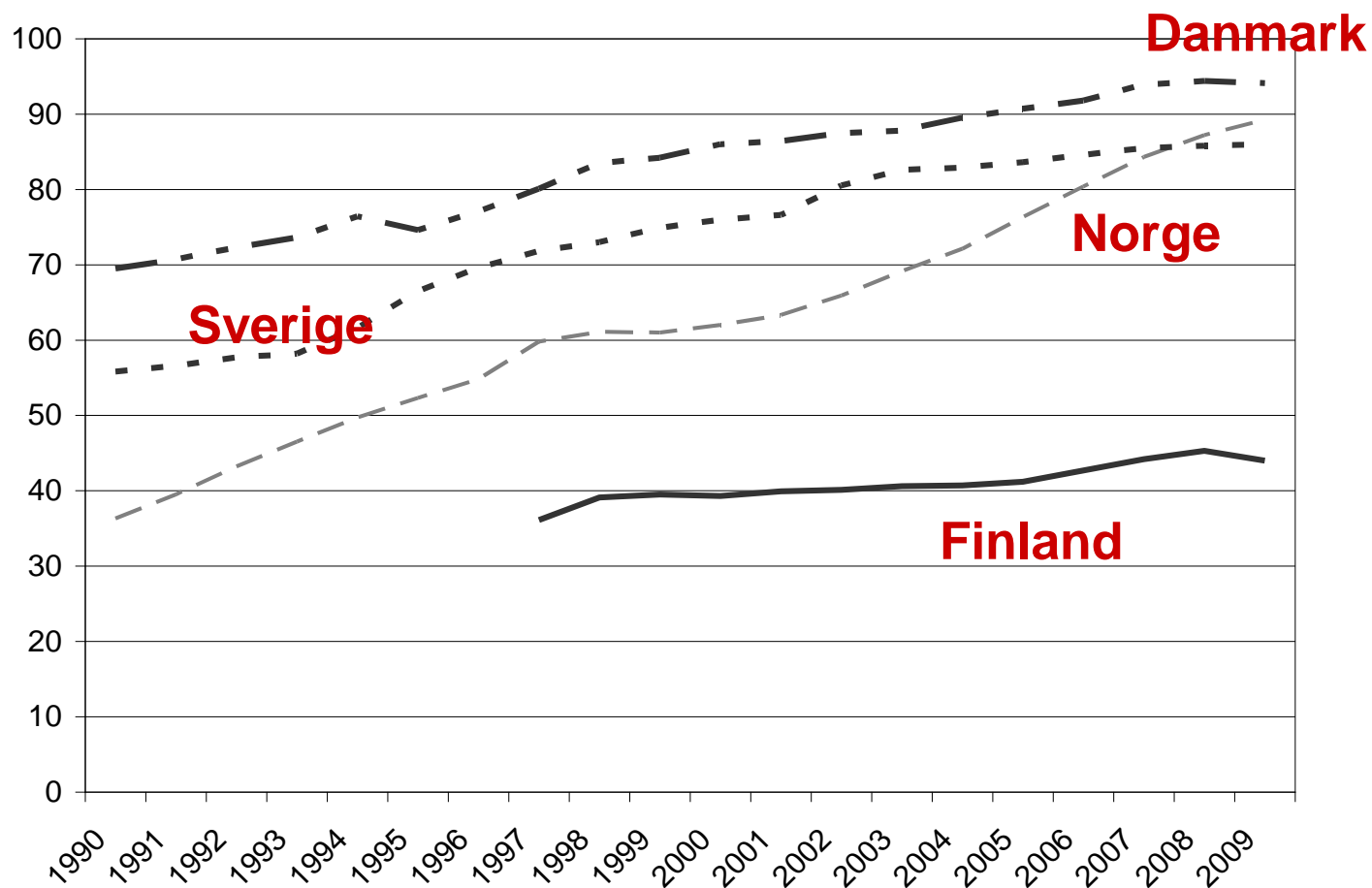
Professor i socialt arbete, Institutionen för
socialt arbete;

Forskare vid Institutet för Framtidsstudier

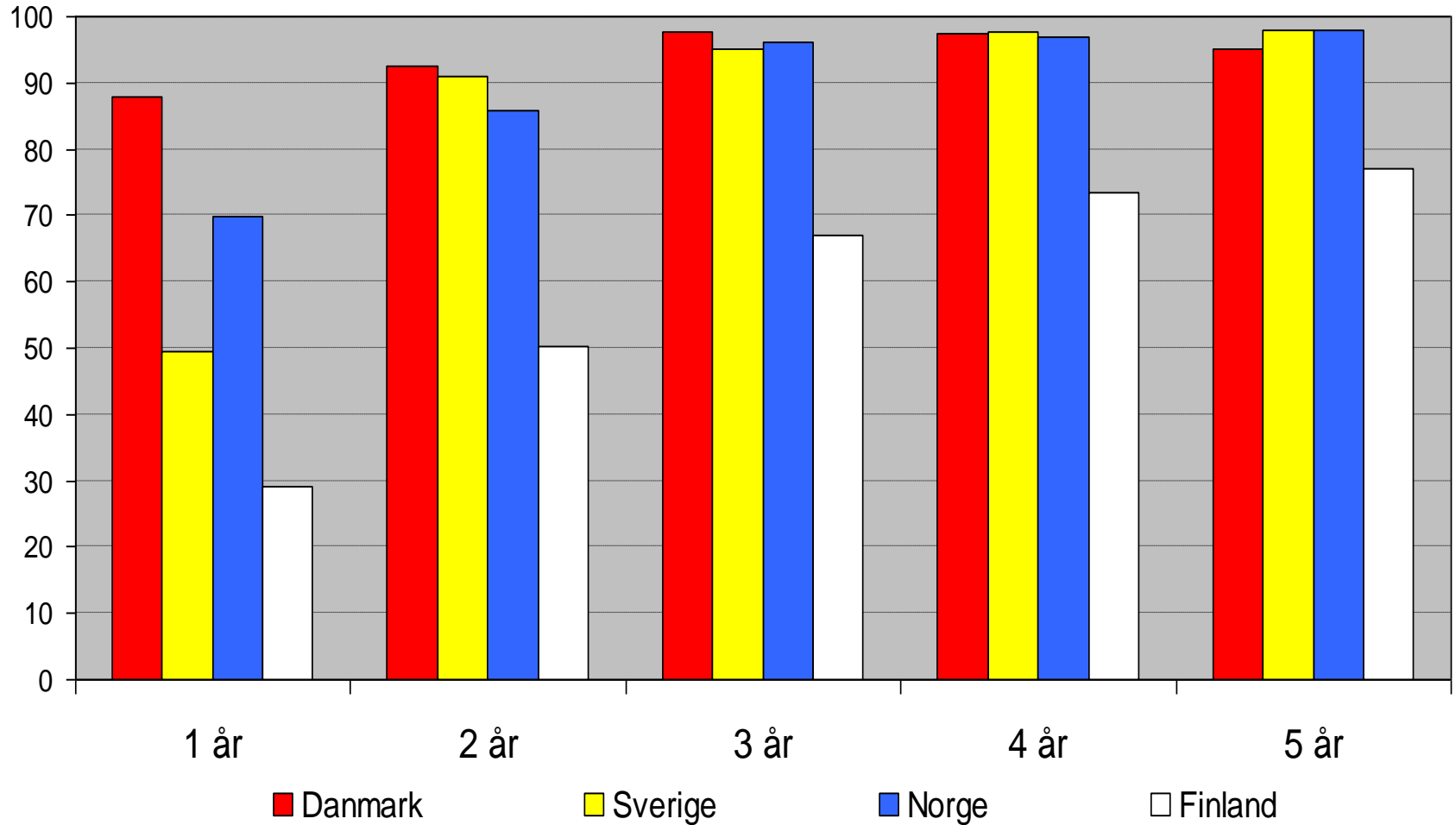
Barnomsorg och jämlikhet

- Barnomsorg är en välfärdstjänst – som skola, sjukvård, äldreomsorg
- En del av den sociala infrastrukturen
- Universell barnomsorg som förutsättning för två-försörjarfamiljen
 - Underlättar kvinnors förvärvsarbete
 - Minskar barnfattigdom
- Om högkvalitativ → kompenserar för ogynnsamma uppväxtförhållanden
- Vad betyder barnomsorg (och vårdnadsbidrag) för jämlikhet (kön, klass, etnicitet)?

Barn 1-5 år 1990-2009 i formell barnomsorg (förskola/daghem, familjedaghem)

Barn i olika åldrar i formell barnomsorg, 2009

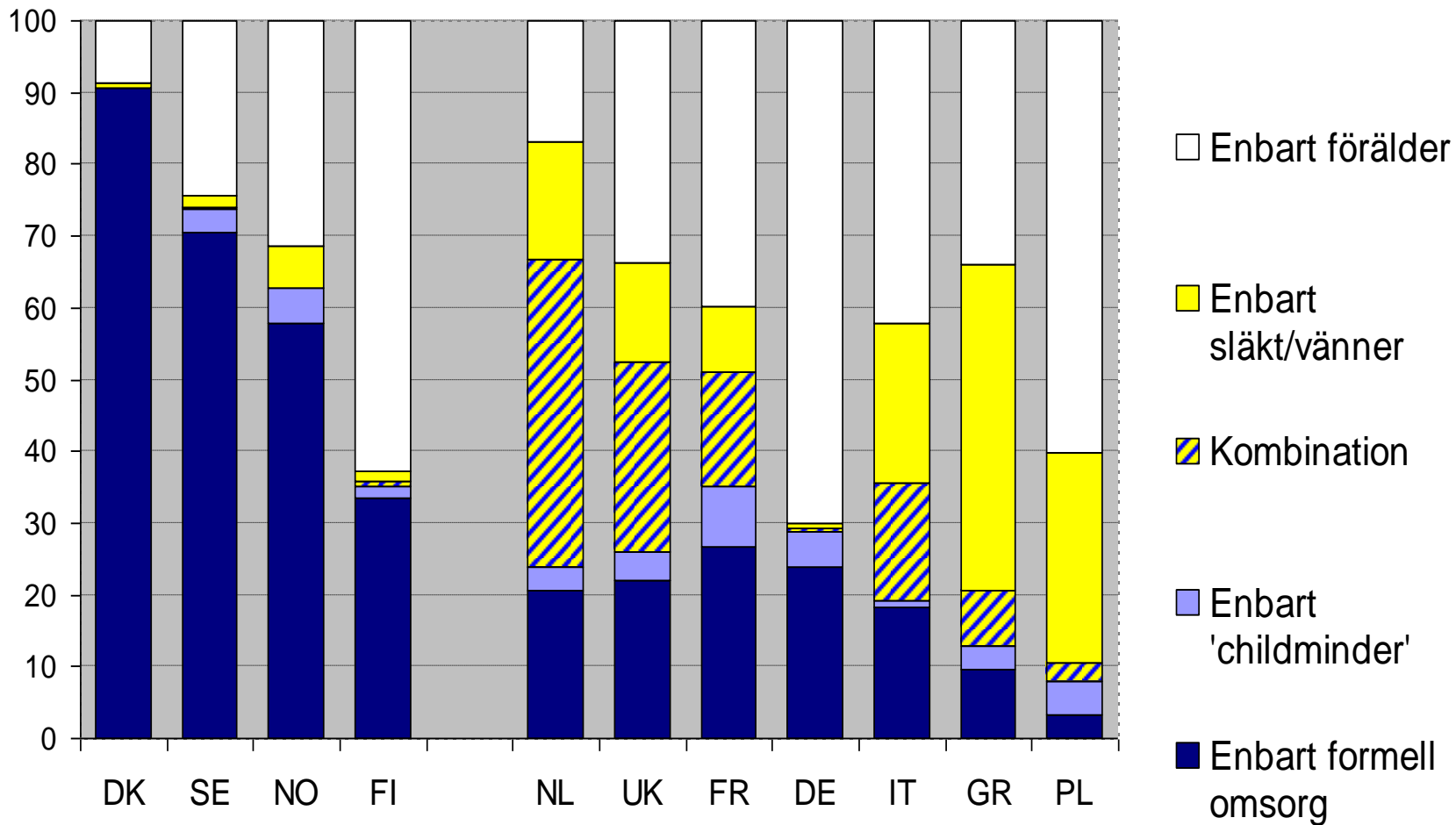
Norden jämfört med sju andra länder i Europa

- Data från EU-SILC 2008
- Barn 1-2 år respektive 3-5 år
- Vilken omsorg får barnen? Hur många timmar?
 - Formell barnomsorg (förskola/daghem)
 - ‘Childminder’
 - Släktingar/vänner
 - (Förälder)

Olika former av barnomsorg, barn 1-2 år (%)

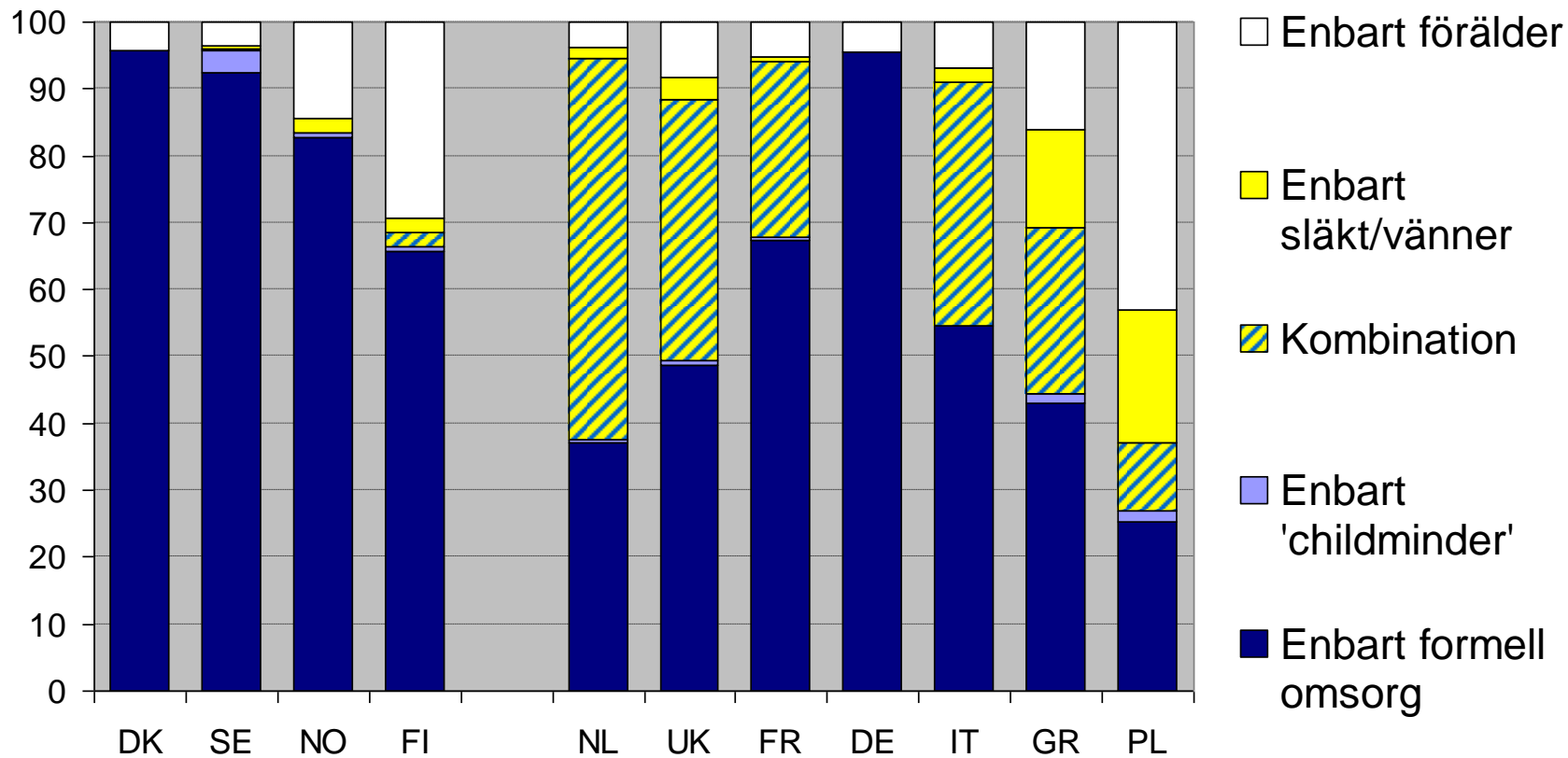
	Formell omsorg	'Child-minder'	Släkt	Förälder enbart
DK	91	0	1	9
SE	71	3	2	24
NO	58	5	6	31
FI	34	2	2	63
NL	56	20	54	17
UK	45	13	37	34
FR	39	15	23	40
DE	24	5	1	70
IT	34	4	38	42
GR	15	6	53	34
PL	5	6	32	60

Kombinationer av barnomsorg, Barn 1-2 år

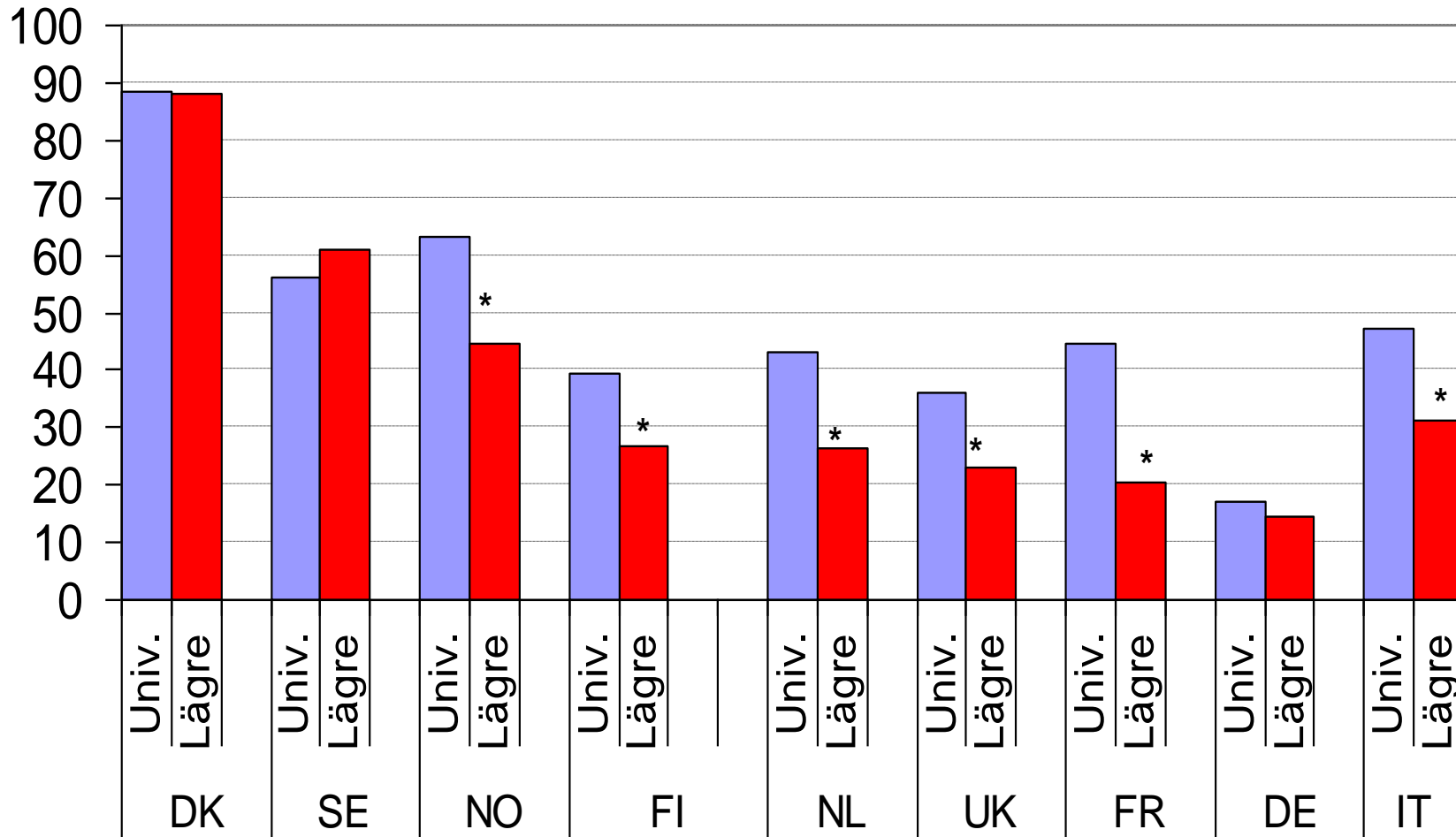

Kombinationer av barnomsorg

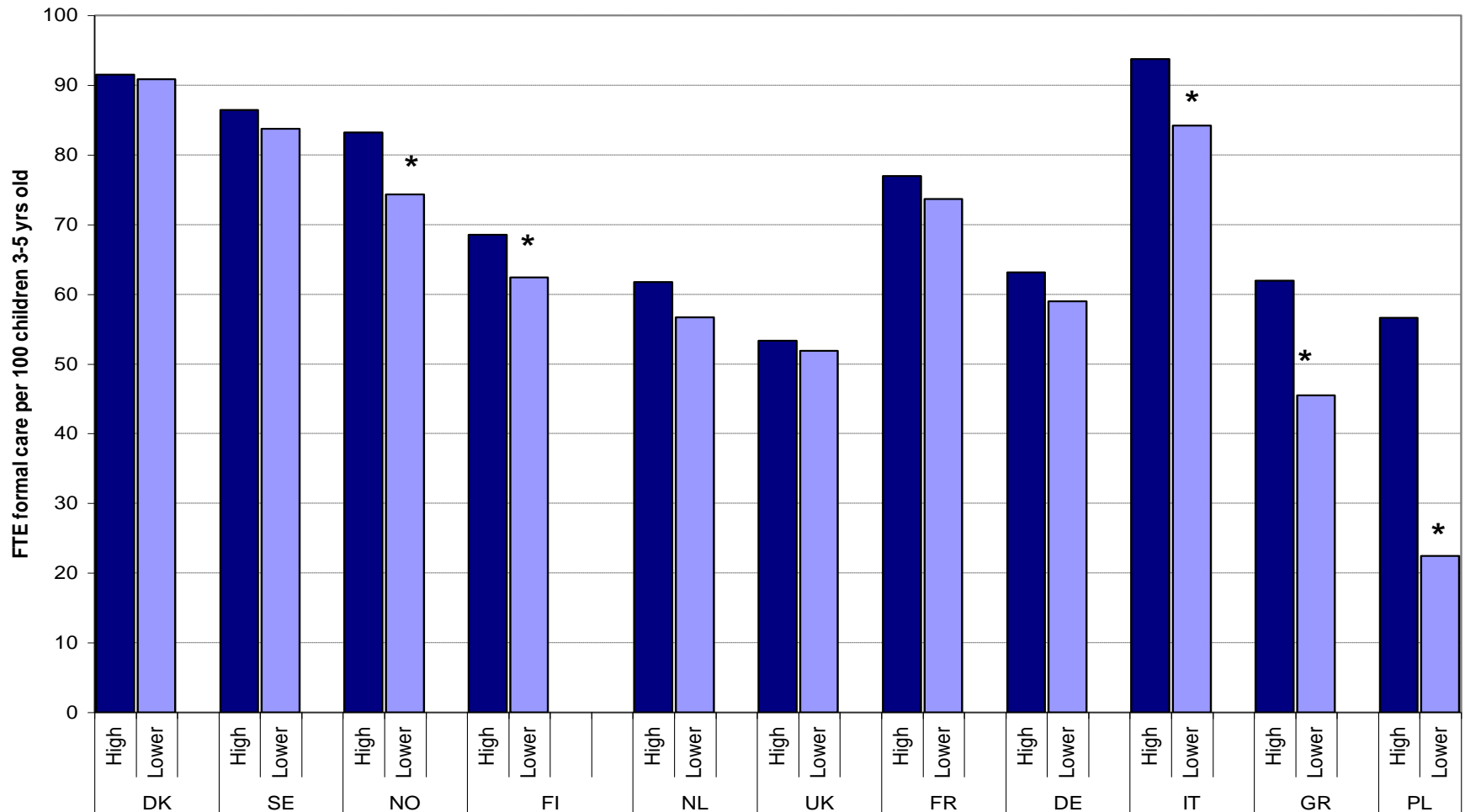
Barn 3-5 år

Formell omsorg efter förälders utbildning 'FTE' per 100 barn 1-2 år

Formell omsorg efter förälders utbildning 'FTE' per 100 barn 3-5 år

Nordiska länderna i internationell belysning

- DK och SE: högst andel i formell omsorg, inga klasskillnader, högst andel mödrar till små barn i förvärvsarbete (30t+)
- NO: hög andel i formell omsorg; klasskillnader
- FI: lägre andel i formell omsorg; klasskillnade, låg andel mödrar till 1-2 år i förvärvsarbete, därefter högst.

Varför skillnader mellan de nordiska länderna?

Laglig rätt till barnomsorg:

- 1984 i Finland
 - 1995 i Sverige
 - 1999 i Danmark
 - 2008 i Norge
-
- **Finland först med barnomsorgsgaranti**
– **varför färre barn i barnomsorg?**

Vårdnadsbidraget för barn under 3 år – en (del)förklaring

- 1984 i Finland – används idag av 52% (heltid)
- 1998 i Norge (62% - ofta deltid)
- 2008 i Sverige (1%)
- 2002 i Danmark (0,2%)
- I alla länderna:
 - utnyttjas mest av mammor (>90%)
 - Föräldrar med låg utbildning och födda utanför Norden överrepresenterade
- En jämlikhetsfälla eller valfrihetsreform?

Barnomsorg i Europa ur ett jämlikhetsperspektiv

- Starkast stöd för tvåförsörjarfamiljen i DK, SE och NO → minskar ojämlikhet baserad på kön
- Vårnadsbidraget i FI och NO bidrar till ojämlikhet baserad på klass och etnicitet
- I Norge men inte i Finland ökar barnomsorgstäckning och klasskillnader minskar
- Trots allt högre jämlikhetspotential än i de flesta andra länder

Källa

Gabrielle Meagher och Marta Szebehely (2012) "Equality in the social service state: Nordic childcare models in comparative perspective". I: Jon Kvist, Johan Fritzell, Bjørn Hvinden and Olli Kangas, red. *Changing social equality . The Nordic welfare model in the 21st century*. Bristol: Policy Press